

Rajakuntahankkeen päättymisen ja rajakuntien yhteistyön jatkaminen

Khall 28.01.2026 § 14

Valmistelija:
kunnanjohtaja Mervi Pääkkö
puh. 044 781 1250
mervi.paakko@parikkala.fi

Itärajan 12 kuntaa, Savukoski, Salla, Kuusamo, Suomussalmi, Kuhmo, Lieksa, Ilomantsi, Tohmajärvi, Kitee, Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti, toteuttivat vuosina 2023–2025 Vaikuttavampaa yhteistyötä rajakaupungeissa ja -kunnissa -nimisen hankkeen. Kainuun liiton myöntämällä AKKE-rahoituksella toteutetun hankkeen tavoitteena oli vahvistaa rajaseudun kuntien yhteistä edunvalvontaa ja tuoda rajaseutujen näkökulmia vahvemmin osaksi valtakunnallista keskustelua ja päätöksentekoa.

Hankealue oli poikkeuksellisen laaja ja maantieteellisesti merkittävä: kuntaketju kattoi noin 1 100 kilometriä Suomen 1 344 kilometrin mittaisesta itärajasta. Hanke oli myös harvinaisella tavalla ylimaakunnallinen, sillä yhteistyötä tehtiin viiden maakunnan alueella (Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Pohjois-Karjala ja Etelä-Karjala).

Rajakuntien yhteinen kehittämistyö tuki maakuntaliittojen tekemää edunvalvontaa ja vastasi merkittävään alueellisen yhteistyön tarpeeseen. Geopoliittisen tilanteen muutosten myötä itäisen Suomen elinvoimaisuudella ja kehityksellä nähdään olevan kasvava merkitys myös koko maan kokonaisturvallisuuden kannalta.

Hankkeen aikana kunnat kokoontuivat säännöllisesti erilaisissa asiantuntija- ja edunvalvontatapahtumissa ja rajaseudun teemat nousivat esille myös valtakunnallisessa mediassa. Yhteistyön ehkä näkyvin tulos oli keväällä 2024 Kuhmossa ja vuoden 2025 Kuusamossa järjestetyt rajafoorumit. Kuntien yhteisellä päätöksellä Rajafoorumi päätettiin vakiinnuttaa vuosittaiseksi vaikuttavuustapahtumaksi; vuoden 2026 rajakuntafoorumi järjestetään Parikkalassa 17.4.2026.

Kuusamon kaupunki on lähettänyt 19.12.2025 seuraavan osallistumiskutsun rajakuntaverkostoon:

"Kutsumme Teidät mukaan rajakuntaverkostoon, jonka tavoitteena on vahvistaa rajaseudun kuntien elinvoimaisuutta sekä turvata sen säilyminen ja kehittäminen yhteistyön ja edunvalvonnan keinoin. Verkoston kautta voimme yhdessä edistää alueen kilpailukykyä, hyvinvointia ja kestävää kasvua.

Toivomme, että liitytte mukaan tähän tärkeään yhteistyöhön. Verkoston yhteistyöllä edistetään rajakuntien elinvoimaa keskittymällä alueen mahdollisuuksiin muun muassa energia- ja metsäteollisuudessa, matkailussa sekä data- ja biotaloudessa. Erityistä huomiota kiinnitetään näiden alojen kehittymisen edellytyksiin, kuten kattaviin ja hyväkuntoisiin raide- ja tieyhteyksiin, siirtoverkkoihin sekä toimiviin lentoyhteyksiin.

Rajakuntia yhdistävät tekijät ovat muun muassa työpaikkarakenne, maaseutumainen ympäristö, ainutlaatuinen luonto, pitkät välimatkat sekä haasteet rahoituksen saatavuudessa. Näiden yhteisten piirteiden pohjalta verkosto pyrkii vahvistamaan alueen kilpailukykyä ja kestävä kehitystä.

Tavoitteenamme on, että tulevassa hallitusohjelmassa huomioidaan rajakuntien erityispiirteet ja mahdollisuudet. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että EU-rahoitukset kohdentuvat aidosti rajaseudulle, tukien alueen kehitystä ja elinvoimaa.

Rajakuntaverkostoon voivat liittyä kunnat, joilla on yhteistä maarajaa Venäjän kanssa. Verkoston toimesta valmistellaan vuoden 2026 aikana yhteishanke, jonka tavoitteena on rajakuntien erityispiirteiden tunnettuuden lisääminen ja edunvalvonta niin kansallisella kuin EU-tasollakin.

Rajakuntaverkoston isäntäkunnaksi on sovittu verkoston tapaamisessa Kolilla 10.12.2025 Kuusamon kaupunki. Verkoston jäsenet sitoutuvat verkoston toimintaan sekä hankevalmisteluun 2 000 euron kertamaksulla, jota hyödynnetään hankevalmistelussa sekä verkoston tapaamisissa.

Pyydämme päätöstä kuntanne osallistumisesta 31.1.2026 mennessä.”

Rajakuntaverkoston seuraava tapaaminen järjestetään Rajafoorumin yhteydessä Parikkalassa 16.–17.4.2026.

Itärajan kuntien tilanne edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa turvallisuus, elinvoima, infrastruktuuri ja aluekehitys nähdään toisiaan täydentävinä ja tukevinä tekijöinä. Vain tällaisella kokonaisuudella voidaan turvata rajaseudun tulevaisuus ja varmistaa, että alue säilyy elinvoimaisena ja toimintakykyisenä myös muuttuvassa geopoliittisessa ympäristössä.

Yritysvaikutusten arviointi: ei tarpeen.

Esittelijä: Hallintojohtaja Tuunanen Mirja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää, että Parikkalan kunta osallistuu rajakuntaverkoston toimintaan Kuusamon kaupungin esittämän osallistumiskutsun mukaisesti ja sitoutuu verkoston toimintaan ja hankevalmisteluun 2 000 euron kertamaksulla.

Päätös

Hyväksyttiin.

Khall 23.02.2026
5/00.04.01/2026

Valmistelija:
vs. kunnanjohtaja Harri Anttila
puh. 044 781 1250
harri.anttila@parikkala.fi

Rajakuntaverkostoon liittymisestä ovat ilmoittattaneet seuraavat kunnat: Imatra, Inari, Kitee, Kuhmo, Kuusamo, Lappeenranta, Lieksa, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Salla, Sodankylä, Suomussalmi ja Tohmajärvi.

Kuusamon kaupunki kutsuu ilmoittautuneet kunnat perustamaan Rajakunnat ry:tä. ja pyytää kuntien päätöstä liittymisestä 24.3.2026 mennessä.

Rajakunnat ry:n toimesta valmistellaan vuoden 2026 aikana yhteishanke, jonka tavoitteena on raja-alueen kokonaisturvallisuuden edistäminen, rajakuntien erityispiirteiden tunnettuuden lisääminen ja edunvalvonta niin kansallisella kuin EU-tasollakin.

Kuusamon kaupunki on päättänyt siirtää Rajakunnat ry:n tilille 28 000 euroa, jota hyödynnetään hankevalmistelussa sekä verkoston tapaamisissa. Jokainen kunta vastaa yhteistyöhön osallistumisen kustannuksista ja sähköiset kokoukset ovat mahdollisia.

Naturpolis oy valmistelee vuoden 2026 aikana yhteishankkeen, jonka tavoitteena on raja-alueen kokonaisturvallisuuden edistäminen, rajakuntien erityispiirteiden tunnettuuden lisääminen ja edunvalvonta niin kansallisella kuin EU-tasollakin. Hankkeen valmistelu on käynnistetty.

Yritysvaikutusten arviointi: ei tarpeen.

Esittelijä: Kunnanjohtaja Anttila Harri

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää:

1. että Rajakunnat rekisteröity yhdistys perustetaan ja Parikkalan kunta liittyy sen jäseneksi,
2. hyväksyä osaltaan liitteenä olevan luonnoksen yhdistyksen säännöistä,
3. nimeää ehdokkaat jäseneksi ja varajäseneksi Rajakunnat ry:n hallitukseen ja
4. valtuuttaa kunnanjohtajan hyväksymään teknisluontoiset muutokset yhdistyksen säännöissä.

Päätös